

SPOROČILO ZA JAVNOST Agencije EU za droge v Lizboni

LETNO POROČILO 2008: OPIOIDI ŠE VEDNO V OSPREDJU PROBLEMATIKE DROG V EVROPI

Ključni problem na področju drog v Evropi opozarja na previdnost, pravi Agencija EU za droge

(6.11. 2008, LIZBONA **PREPOVED OBJAVE, 10:00 CET, po braseljskem času**) »Možne spremembe glede problematike heroina v Evropi posameznim državam narekujejo previdnost in pripravljenost na odziv,« je opozorila **Agencija EU za droge (EMCDDA)** na predstavitvi **Letnega poročila 2008: stanje na področju problematike drog v Evropi** danes v Bruslju.

Agencija **EMCDDA** ocenjuje, da je v **EU** in na **Norveškem** od 1,3 do 1,7 milijonov problematičnih uporabnikov opioidov, največji izdatek pa predstavljajo s heroinom povezani zdravstveni in družbeni stroški. Podatki zbuja dvome o predhodnih ocenah **EMCDDA** o postopnem izboljšanju stanja na področju heroina in kažejo na stalno prisoten problem, ki ne pojema. Zaskrbljenost Agencije je povzročila tudi rekordna proizvodnja opija v **Afganistanu** leta 2007, še posebno zaradi možnega verižnega vpliva na problematiko heroina v Evropi (¹).

„Trenutni dokazi na področju problematike heroina ne kažejo na tako epidemično širjenje, kot se je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja pojavilo v večini evropskih držav,“ je povedal **Wolfgang Götz, direktor EMCDDA**. »Kljub temu ne smemo prezreti grožnje, povezane z veliko količino heroina, ki je zdaj na voljo na svetovnem trgu, skrbi zaradi kazalnikov uporabe heroina ali znakov o možnem povečanju problematike sintetičnih opioidov. Previdnost je nedvomno potrebna. Da pa bi se lahko Evropa hitro odzvala, je nujno treba izboljšati občutljivost našega informacijskega sistema na spremembe glede razpoložljivosti in uporabe teh škodljivih snovi.«

V večini držav je po poročanju med 50 % in 80 % vseh povpraševanj po zdravljenju povezanih z uporabo opioidov. V Evropi vsako leto zaradi uporabe drog umre najmanj 7 000 do 8 000 oseb, pri čemer so preveliki odmerki glavni vzrok za smrt mladih Evropejcev. Približno 80 % smrti zaradi prevelikega odmerka je povezanih z uporabo opioidov, vbrizgavanje teh drog pa je glavni vzrok za širjenje z drogami povezanih nalezljivih bolezni. Ocenjuje se, da se v Evropi vsako leto pojavi okrog 3 000 novih primerov virusa HIV, povezanega z drogami, države pa poročajo, da je običajno 40 % injicirajočih uporabnikov okuženih z virusom HCV (virus hepatitisa C). Nadomestno zdravljenje za uporabnike opioidov je zdaj na voljo v vseh **džavah članicah EU**, na **Hrvaškem** in **Norveškem**, letno pa je v tovrstno zdravljenje vključenih približno 600 000 uporabnikov opioidov.

Opozorila glede uporabe heroina narekujejo večjo previdnost

„Kazalniki trendov uporabe opioidov nakazujejo zaskrbljujoč razvoj,“ opozarja agencija **EMCDDA**. Danes predstavljeno poročilo na primer kaže, da se je število zasegov heroina v večini držav poročevalk med leti 2003–2006 povečalo za več kot 10 %. Količina heroina, zaseženega v **Turčiji**, pomembni tranzitni državi, pa se je v tem obdobju več kot podvojila. Na splošno so bili leta 2006 zasegi heroina v Evropi ocenjeni na 19,4 tone (48 200 zasegov) (preglednici SZR-7; SZR-8). Nedavno objavljeno obvestilo agencije **EMCDDA** (²) se osredotoča na spremljanje dobave heroina v Evropo.

Podatki iz vse Evrope kažejo, da se novi uporabniki heroina pojavljajo v tolikšnem številu, da se problem v bližnji prihodnosti ne bo bistveno zmanjšal. Nova povpraševanja po zdravljenju zaradi uporabe heroina kot primarne droge so se povečala v približno polovici držav, ki so sporočale podatke v letu 2006 (preglednica TDI-3, i). Posebno zaskrbljenost povzročajo študije v nekaterih državah, ki kažejo, da se še vedno pojavljajo

novi inijicirajoči uporabniki opioidov. V **Estoniji, Litvi, Avstriji in Romuniji*** je bilo več kot 40 % inijicirajočih uporabnikov mlajših od 25 let (prikaz 9, poglavje 6, letno poročilo).

V nasprotju s splošnim upadajočim trendom števila smrti zaradi uporabe drog med leti 2000 in 2003, podatki zdaj kažejo enako število takšnih smrti ali njihovo naraščanje, pri čemer večina držav poroča o naraščanju (preglednica DRD-2, prikaz DRD-8). Heroin je droga, ki je najpogosteje povezana s smrtjo zaradi njene uporabe, vendar se poroča tudi o drugih opioidih. Čeprav se na splošno povprečna starost uporabnikov, ki umrejo zaradi prevelikega odmerka, v Evropi povečuje (srednja trideseta leta), številne države (**Bolgarija, Estonija, Grčija, Latvija, Luksemburg, Avstrija in Romunija**)* poročajo o precej visokem deležu smrti zaradi prevelikih odmerkov med uporabniki, mlajšimi od 25 let – to je še en dokaz o prisotnosti mlajših uporabnikov (prikaza DRD-2; DRD-9 i, ii, iii).

Sintetični opioidi: preusmeritev in prepovedana proizvodnja

Letos je v ospredju večje število poročil o problemih, povezanih s sintetičnimi opioidi. V **Latviji in Estoniji**, na primer, je vse večji problem razpoložljivost 3-metilfentanila (fentanil). Izvor te droge ni jasen, čeprav je v nekaterih poročilih navedena prepovedana proizvodnja v državah, ki mejijo na **EU**. Zaradi moči te droge – fentanil je precej močnejši od heroina – je uporaba lahko posebno tvegana. Posledica tega je več kot 70 smrtnih zastrupitev s fentanilom, ugotovljenih leta 2006 v **Estoniji**. Agencija **EMCDDA** bo danes objavila tudi novi profil uporabnikov fentanila ⁽³⁾.

Raziskave kažejo, da se tveganje jemanja prevelikega odmerka znatno zmanjša, če so uporabniki heroina vključeni v nadomestno zdravljenje, pri katerem se uporabljajo zdravila, kot sta metadon in buprenorfin. Kljub temu je metadon v toksikoloških poročilih naveden kot vzrok za nekatere smrti v Evropi. Obstajajo dokazi, da dobre prakse predpisovanja lahko zmanjšajo število teh smrti, pri čemer je pri razvoju klinične prakse nujno poudariti potrebo po upoštevanju vprašanj preprečevanja. Smrti zaradi uporabe metadona se ne zdijo neposredno povezane s splošnimi ravnmi nadomestnega zdravljenja (glej okvir Smrtni primeri, povezani z nadomestnim zdravljenjem, poglavje 7, *letno poročilo*).

Wolfgang Götz pravi: „Zmanjšanje števila smrti zaradi uporabe drog je izrazit prednostni cilj večine nacionalnih strategij boja proti drogam, vendar moramo svoje besede potrditi tudi z dejanji. Ne smemo dovoliti, da vsako uro zaradi prevelikega odmerka umre eden od naših mladih državljanov, saj bi se temu lahko izognili. Prednost moramo dati ukrepom preprečevanja in se posvetiti skupinam, pri katerih je tveganje večje. Sem sodijo pravkar izpuščeni zaporniki ali uporabniki prepovedanih drog, ki po zdravljenju ponovno sežejo po drogah ⁽⁴⁾.“

Opombe:

⁽¹⁾ Svetovna proizvodnja opija se je leta 2007 povečala za 34 % na ocenjenih 8 870 ton, zlasti zaradi povečane proizvodnje v Afganistanu (8 200 ton v letu 2007). Posledično je potencialna svetovna proizvodnja heroina dosegla 733 ton (Urad za droge in kriminal pri Združenih narodih (UNODC), 2008) V nedavno objavljeni raziskavi UNODC *Afghanistan Opium Survey 2008* je ocenjeno, da se je proizvodnja opija v Afganistanu leta 2008 zmanjšala za 6 %, in sicer na 7 700 ton.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

⁽²⁾ List s tehničnimi podatki agencije EMCDDA: Spremljanje dobave heroina v Evropo je na voljo na:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

⁽³⁾ Profil uporabnikov fentanila EMCDDA je na voljo na: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. Dodatni viri: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. and Vuori, E. (2008), 'An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia', *International Journal of Legal Medicine* (in press).

⁽⁴⁾ Pri pravkar izpuščenih zapornikih je tveganje smrti zaradi uporabe drog zelo visoko, kar je povezano z motnjami v uporabi snovi in prevelikimi odmerki. Z nedavno študijo (v Združenem kraljestvu) je bilo ugotovljeno, da je tveganje največje prvi teden po izpustu, ko je možnost smrti zaradi uporabe drog osemkrat večja pri moških in desetkrat pri ženskah, tveganje pa se zmanjša eno leto po izpustu (glejte okvir o tem vprašanju, poglavje 7, *letno poročilo*).

» » »

Za več podatkov, zajetih v tem sporočilu, glejte poglavje 6 in 7 *letnega poročila*.

Podatki v *Letnem poročilu 2008* so povezani s podatki iz leta 2006 oziroma leta, ko so bili nazadnje na voljo.

Prikazi in preglednice, navedeni v tem sporočilu za javnost, so na voljo v Statističnem biltenu 2008:

<http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Informacije in povezave do *letnega poročila* in z njim povezanih sporočil za javnost, storitev in prireditev so na voljo na:

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Države so navedene v uradnem vrstnem redu EU.